

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรได้แก่ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ปีการศึกษา 2543 ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และ สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ใน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และจังหวัดตราด จำนวน 305 คน

2. กลุ่มตัวอย่างศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ได้จากการสุ่มหลายขั้นตอนดังนี้

2.1 สุ่มจำนวนศึกษานิเทศก์กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากประชากรของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากจำนวนประชากร 305 คนได้กลุ่มตัวอย่าง 173 คน

2.2 สุ่มจำนวนศึกษานิเทศก์กลุ่มตัวอย่างจากศึกษานิเทศก์ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัด ทุกจังหวัด โดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรศึกษานิเทศก์ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 105 คนได้กลุ่มตัวอย่าง 73 คน

2.3 สุ่มจำนวนศึกษานิเทศก์กลุ่มตัวอย่างจากศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ แต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรศึกษานิเทศก์ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ 200 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 100 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 12

จังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นครนายก	29	16
ปราจีนบุรี	37	21
สระแก้ว	43	24
ฉะเชิงเทรา	46	26
ชลบุรี	43	25
ระยอง	35	20
จันทบุรี	42	24
ตราด	30	17
รวม	305	173

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านชีวิตสังคม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสถานภาพทั่วไป เป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านครอบครัว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2533 อ้างถึงใน สุริพร เจริมประสิทธิ์, 2540) ซึ่งได้คำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ คือ ที่มุ่งวัดการดำเนินชีวิตในครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว 6 ข้อ การสนับสนุนการทำงาน 2 ข้อ สภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว 4 ข้อ และการปรับตัว 2 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านการรับรู้บทบาท ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2533 อ้างถึงใน สุริพร เจริมประสิทธิ์, 2540) ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น .86 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ คือ วัดความคลุมเครือในบทบาท 6 ข้อ และวัดความขัดแย้งในบทบาท 4 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านปัจจัยด้านที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ อาริรัตน์ หิรัญโร (2532 อ้างถึงใน สุริพร เจริมประสิทธิ์, 2540) ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น .98

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ คือ นโยบายการปฏิบัติงาน 5 ข้อ สภาพแวดล้อมของงาน 4 ข้อ ความสัมพันธ์ในหน่วยงาน 3 ข้อรายได้ 3 ข้อและการนิเทศงาน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามด้านความผูกพันต่อองค์กร เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้สึกรักของศึกษานิเทศก์ที่มีความผูกพันกับองค์กรผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2533 อ้างถึงใน สุริพร เจริญประสิทธิ์, 2540) ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ คือ การแสดงตน 3 ข้อ การมีความเกี่ยวข้องกับองค์กร 4 ข้อ และความภักดีต่อองค์กร 5 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบมาจากแบบวัดความท้อแท้ของแมสแลค ที่แปลเป็นภาษาไทยโดย ดร.วิจิตร วรตนากร รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ คือ ความอ่อนล้าทางอารมณ์ 7 ข้อ ความด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล 5 ข้อ ความสมหวังในผลสำเร็จของตน 8 ข้อ

ตอนที่ 7 แบบสอบถามด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของคุรุสภา พ.ศ. 2540 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากเกณฑ์ระดับคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ของคุรุสภา พ.ศ. 2540 จัดทำโดยฝ่ายวิจัย กองวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาโดยปรับเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ คือ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครู 5 ข้อ การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ 3 ข้อ การมุ่งมั่นพัฒนาผู้รับการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 6 ข้อ การพัฒนาแผนการนิเทศให้สามารถปฏิบัติได้ เกิดผลจริง 4 ข้อ การพัฒนาและใช้นวัตกรรมการนิเทศ การศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ 5 ข้อ การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ 6 ข้อ การรายงานผลการนิเทศการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ 5 ข้อ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3 ข้อ การร่วมพัฒนางานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ 3 ข้อ การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา 4 ข้อ การเป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ 4 ข้อ และการสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์ 2 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ มาวางแผนสร้างเครื่องมือแต่ละตอนและกำหนดรูปแบบของเครื่องมือแล้วสร้างแบบสอบถามตามรูปแบบของเครื่องมือการวิจัย

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงให้มีความถูกต้องเชิงเนื้อหา ความครอบคลุม การใช้ภาษา จึงเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ พิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้ตรวจสอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

2.1 รศ.ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด	ข้าราชการบำนาญ
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2.2 ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2.3 ผศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2.4 นางเกศินี นันทวิสิทธิ์	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
2.5 นางวรรณวิไล พันธุ์สีดา	ศึกษานิเทศก์ 9
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 34 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item analysis) โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

นำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

(alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

ผลการคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านครอบครัวเท่ากับ .89 ด้านการรับรู้บทบาทเท่ากับ .87 ด้านปัจจัยจำวนในการปฏิบัติหน้าที่เท่ากับ .94 ด้านความผูกพันต่อองค์กรเท่ากับ .90 ด้านความท้อแท้เท่ากับ .88 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครู เท่ากับ .68 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ เท่ากับ .77 การมุ่งมั่นพัฒนาผู้รับการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เท่ากับ .80 การพัฒนาแผนการนิเทศให้สามารถปฏิบัติได้ เกิดผลจริง เท่ากับ .82 การพัฒนาและใช้นวัตกรรมการนิเทศการศึกษจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ เท่ากับ .84 การจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ เท่ากับ .78 การรายงานผลการนิเทศการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ เท่ากับ .70 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เท่ากับ .57 การร่วมพัฒนางานกับผู้เกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ เท่ากับ .60 การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา เท่ากับ .77 การเป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ เท่ากับ .71 การสร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์ เท่ากับ .78

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ขออนุญาตและนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

1.2 ประสานงานกับผู้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 แจกแบบสอบถามถึงกลุ่มประชากรด้วยตนเองผ่านสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

1.4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอรวบรวมแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลแล้วภายในเวลาที่แจ้งไว้ในแบบสอบถาม

1.5 ผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน 173 ชุด เป็นชุดที่สมบูรณ์ 172 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.42 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การจัดกระทำข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์เท่านั้นมาตรวจให้คะแนนที่แตกต่างกันตามลักษณะของเครื่องมือ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คัดแปลงจากเกณฑ์การให้คะแนนของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 24) ดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามด้านครอบครัว

4.51 – 5.00	หมายถึง	เกิดขึ้นเสมอ ๆ
3.51 – 4.50	หมายถึง	เกิดขึ้นบ่อยครั้ง
2.51 – 3.50	หมายถึง	เกิดขึ้นบางครั้ง
1.51 – 2.50	หมายถึง	เกิดขึ้นนานๆครั้ง
1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

2.1.2 แบบสอบถามด้านการรับรู้บทบาทและปัจจัยจำจนในการปฏิบัติหน้าที่

4.51 – 5.00	หมายถึง	เป็นจริงมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	เป็นจริงค่อนข้างมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	เป็นจริงปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	เป็นจริงเล็กน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่เป็นจริงเลย

2.1.3 แบบสอบถามด้านความผูกพันต่อองค์กร

4.51 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.51 – 4.50	หมายถึง	เห็นด้วย
2.51 – 3.50	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.51 – 2.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.1.4 แบบสอบถามด้านความท้อแท้ในการปฏิบัติหน้าที่

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับสูงสุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับสูง
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับน้อยที่สุด

2.1.5 แบบสอบถามด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามเกณฑ์มาตรฐานศึกษานิเทศก์

4.51 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1.51 – 2.50	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด
1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่ปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ (Statistical Package Sciences, Personal Computer Plus) ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามปัจจัยด้านชีวสังคมโดยใช้คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. วิเคราะห์ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยต้นทุนในการปฏิบัติหน้าที่ ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร และปัจจัยด้านความท้าทายในการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามปัจจัยด้านชีวสังคมโดยใช้คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)
4. วิเคราะห์ปัจจัยพยากรณ์การปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยสร้างสมการถดถอยพหุคูณด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (stepwise regression analysis)